

Besluit **Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding wo-onderzoeksmaster Filosofie (research) van de Universiteit van Amsterdam**

Gegevens

datum	Naam instelling	: Universiteit van Amsterdam
30 april 2015	Naam opleiding	: wo-onderzoeksmaster Filosofie (research) (120 EC)
onderwerp	Datum aanvraag	: 11 september 2014
Besluit	Variant opleiding	: voltijd
accreditatie	Locatie opleiding	: Amsterdam
wo-onderzoeksmaster	Datum hoorzitting	: 14 november 2014
Filosofie (research) van de	Datum KNAW-advies	: 6 maart 2015
Universiteit van Amsterdam	Instellingstoets kwaliteitszorg	: ja, positief besluit van 26 juni 2013
(003284)		

ons kenmerk

NVAO/20151293/LL

bijlagen

2

Beoordelingskader

Beoordelingskader beperkte opleidingsbeoordeling onderzoeksmasters van 22 november 2011.

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het KNAW-advies deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden de commissie de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van de KNAW-commissie

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De onderzoekgerichte masteropleiding Filosofie is een opleiding van de Graduate School of Humanities van de Faculteit der Geesteswetenschappen waarin alle masteropleidingen van deze faculteit opgenomen zijn. De Graduate School omvat in totaal 63 masteropleidingen, gegroepeerd onder veertien brede labels. Van deze opleidingen zijn er tien onderzoeksmasters.

De eindkwalificaties van de opleiding zijn opgesteld volgens de gestandaardiseerde indeling die de Faculteit der Geesteswetenschappen voor de onderzoeksmasters heeft ontworpen. In deze eindkwalificaties zijn als eerste generieke academische vaardigheden opgenomen. Ten tweede zijn in deze indeling de in beperkte mate op de discipline afgestemde eindkwalificaties benoemd. De commissie heeft vastgesteld dat de eindkwalificaties van de verschillende onderzoeksmasters grotendeels dezelfde zijn en gericht zijn op het verwerven van academische kennis en vaardigheden op een hoog niveau. Het streven naar een loopbaan buiten de wetenschap is hierin minder sterk herkenbaar. Hieraan wordt wel aandacht besteed in het domeinspecifieke referentiekader.

Inlichtingen

Thomas de Bruijn
+31 (0)70 312 23 63
t.debruijn@nvaio.net

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300
info@nvaio.net | www.nvaio.net

Pagina 2 van 9 De opleiding beoogt het vakgebied van de filosofie zo veel mogelijk in de gehele breedte daarvan aan te bieden. In de visie van de opleiding dienen de afgestudeerden te beschikken over diepgaande kennis van het vakgebied, omdat ze daardoor de kwaliteit van hun onderzoek kunnen vergroten. Ook dienen zij volgens de opleiding verschillende filosofische benaderingen te beheersen waardoor zij zich niet tot één bepaalde zienswijze behoeven te beperken en waardoor zij uiteenlopende inzichten kunnen combineren. Tot slot dienen de afgestudeerden tijdens het programma zoveel mogelijk met de wetenschappelijke praktijk kennis gemaakt te hebben, ook om deze vervolgens zelf te kunnen toepassen. De opleiding hanteert deze doelstellingen ook om de afgestudeerden een zo groot mogelijke kans op een promotieplaats te geven.

In haar informatiedossier heeft de opleiding beschreven te voldoen aan het domeinspecifieke referentiekader, dat voor de onderzoeksmasters Filosofie is opgesteld. De eindkwalificaties voldoen aan de Dublin-descriptoren. Dat blijkt uit een matrix die met het oog daarop is opgesteld.

De opleiding heeft een korte vergelijking gemaakt met andere opleidingen op dit gebied in Nederland en in het buitenland. Gelijksortige opleidingen zijn die van de Universiteit Utrecht, de Freie Universität Berlin en de Katholieke Universiteit Leuven. Deze opleiding onderscheidt zich onder meer door haar breedte en door de vrijheid die de studenten geboden wordt om de eigen specialisatie op te bouwen.

De commissie acht de doelstellingen en de eindkwalificaties van de opleiding naar behoren.

Samenvattend komt de commissie voor standaard 1: Beoogde eindkwalificaties tot het oordeel voldoende.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Programma

De opleiding heeft in de vorm van een matrix aangetoond dat alle eindkwalificaties in het programma afgedekt zijn. Als gevolg daarvan worden de studenten in staat gesteld de beoogde eindkwalificaties te behalen.

Het programma bestaat uit twee jaren van elk 60 EC en is opgebouwd uit de verplichte vakken Classical Texts & Methods and Debates 1, 2 en 3 (elk 12 EC). Verder worden de studenten drie tutorials (elk 6 EC) geboden en kunnen zij electives volgen (in totaal 36 EC). Aan het einde van het programma volgen de studenten het onderdeel Colloquium & Research Internship (12 EC) als voorbereiding op de afstudeerscriptie en schrijven zij de scriptie (18 EC).

In de verplichte vakken worden de studenten vertrouwd gemaakt met de teksten van toonaangevende denkers uit verschillende perioden, reikend van de Oudheid tot deze tijd. Daarnaast leren de studenten binnen die vakken de uiteenlopende methodologische benaderingen te beheersen. In de tutorials doen de studenten zelfstandig onderzoek binnen het onderzoeksgebied van de docent en haken aan bij het onderzoek dat de docent doet. De Faculteit der Geesteswetenschappen heeft op hoofdlijnen omschreven wat tutorials inhouden. In de tutorial is de eigen werkzaamheid van de student een stuk groter dan in core courses of electives. Van de electives kiezen de studenten 24 EC uit de vakken die door de eigen vakgroep worden gegeven. De overige electives kunnen de studenten bij

Pagina 3 van 9 andere vakgroepen binnen de faculteit volgen of bij de landelijke onderzoeksschool. De opleidingscoördinator keurt zowel de tutorials als het pakket aan electives goed. In de extra-curriculaire colloquia kunnen de studenten kennis nemen van het onderzoek van de docenten. De docenten hebben de commissie laten weten dat het programma in principe geen ruimte laat voor een buitenlandverblijf.

De commissie stelt vast dat de opleiding een helder kader geeft voor de opzet van de scriptie. De faculteit heeft voor alle onderzoeksmasters de eindfase opgedeeld in een project van 12 EC en de scriptie van 18 EC. Dit heeft als oogmerk de studenten in deze fase meer betrokken te houden bij de opleiding en zodoende de vertraging aan het eind van de studie te verminderen. Of dit effect sorteert zal nog moeten blijken. Uit de gesprekken met studenten is de commissie gebleken dat de nieuwe opzet nog moet landen, maar dat in het algemeen het Research Project wel in de lijn van de scriptie ligt. De commissie ziet in deze opzet wel een equivalent voor de scriptie van 30 EC die in onderzoeksmasters regulier is.

Het Research Project van de opleiding bestaat uit drie delen. Als eerste bepalen de studenten het onderwerp van hun scriptie. Daarnaast voeren de studenten werkzaamheden uit die horen bij de wetenschappelijke praktijk, zoals het schrijven van een onderzoeksvoorstel of het presenteren van de resultaten van onderzoek. Tot slot schrijven de studenten een paper waarin ze een onderwerp van debat binnen de filosofie bespreken. Alhoewel dat laatste verband houdt met het onderwerp van de scriptie, is het breder dan dat. Dit heeft de opleiding bewust gedaan, wederom om de studenten een brede blik op het vakgebied te gunnen.

De didactiek staat in dienst van de doelstellingen van de opleiding. In kleine groepen tijdens de colleges (12 tot 15 studenten) en zeer kleine groepen bij de tutorials (2 tot 5 studenten) komen de studenten in aanraking met de verschillende onderwerpen en benaderingen binnen de filosofie en leren zij daarin onderzoek te doen. Van de studenten wordt een grote mate van zelfwerkzaamheid verwacht.

Het eerste semester van het programma bestaat uit een tutorial en electives, waardoor de groepsvorming onder de studenten niet wordt bevorderd. Dit is een mede een gevolg van het rooster van de Universiteit van Amsterdam. De opleiding organiseert wel informele bijeenkomsten en evalueert deze opzet op dat punt. De studenten hebben de commissie laten weten niet zo goed ingelicht te worden over de colloquia, waardoor zij niet altijd zicht hebben op het onderzoek dat door de verschillende docenten wordt gedaan. De studenten hebben de beschikking over de beschrijving van de vakken met daarin de leerdoelen en de toetsvorm. De studenten kunnen bij hun studie rekenen op de ondersteuning van de opleidingscoördinator. De commissie heeft vastgesteld dat de opleidingscommissie van de opleiding functioneert en ook bij deze aanvraag betrokken is geweest. In elk van de core courses moeten de studenten zes tot zeven boeken lezen. De commissie heeft waargenomen dat de studielast in deze vakken groter is dan het aantal studiepunten zou rechtvaardigen.

Docenten en onderzoekscontext

Alle docenten in het kernteam van de opleiding zijn actieve onderzoekers binnen deze discipline en hebben een aanstelling als hoogleraar of universitair docent. Bijna alle docenten bezitten de basiskwalificatie onderwijs (BKO) of zijn daarmee bezig.

Pagina 4 van 9 De Faculteit der Geesteswetenschappen heeft een nogal ingrijpende reorganisatie van de onderzoeksstructuur doorgevoerd. Vanaf september 2014 behoren alle docenten tot het onderzoekscluster Amsterdam School of Cultural Analysis (ASCA) of het Institute for Logic, Language and Computation (ILLC). Daarvoor behoorden de docenten ook tot deze onderzoeksgroepen. De resultaten bij de onderzoeksvisitaties van deze instituten waren zeer goed of excellent op de verschillende criteria (ASCA: 5,5,4,5 en ILLC: 5,5,5,4). Ook zijn de docenten betrokken bij de Landelijke Onderzoeksschool Wijsbegeerte. De commissie heeft vastgesteld dat het aantal promovendi en het aantal extern in competitie verworven onderzoeksprojecten van de docenten groot is.

De studenten kunnen de electives en de tutorials ook volgen bij docenten van buiten het kernteam van docenten. De opleiding stelt de tutorials vast en heeft als eis dat deze docenten gepromoveerd zijn.

Instream en rendement

Het aantal studenten dat tot de opleiding is toegelaten, was in de afgelopen jaren 11 (2007), 13 (2008), 11 (2009), 15 (2010), 18 (2011) en 16 (2012). De opleiding hanteert een strenge toelatingsprocedure. Van de studenten die zich aanmelden, wordt gevraagd een dossier in te leveren met onder meer een motivatiebrief, een studieplan, inhoudende de vakken die de student wil volgen en, indien gewenst, enkele referenties. De studenten dienen een relevante bacheloropleiding te hebben afgerond binnen drie jaar met hoge cijfers. De afgelopen jaren zijn gemiddeld elk jaar zeven studenten afgewezen. Het aantal instromende studenten van buiten Nederland is tamelijk gering.

Het percentage studenten dat binnen de nominale studieduur van twee jaar de opleiding afrondt, is erg laag en schommelt over de jaren heen tussen 8 % en 60 %. Het gemiddelde percentage studenten dat binnen twee jaar afstudeert, bedraagt voor de afgelopen zes jaar 25 %. Het percentage dat na drie jaar afstudeert, ligt gemiddeld op 45% en varieert tussen 18% en 100%. De studenten en docenten hebben de commissie gezegd dat een studieduur van meer dan twee jaar de afgelopen jaren niet als een probleem werd gezien. Daarin is wel sprake van een kentering. Het voornemen van de faculteit is geen *cum laude* te geven, als de studieduur meer dan twee jaar is.

De commissie acht het programma naar behoren, zowel in termen van de afstemming op de eindkwalificaties als in termen van de inhoud daarvan. De commissie is van mening dat de didactiek op de inhoud van het programma aansluit. Ook al is de groepsvorming aan het begin van de opleiding wat gehinderd, toch acht de commissie de structuur van het programma voldoende. Wel vindt de commissie dat de studielast en het geprogrammeerd aantal studiepunten van de core courses meer in evenwicht zouden moeten zijn. Nu lijkt er sprake te zijn van overbelasting van de studenten. Ook is het aangewezen om de communicatie over onderzoeksactiviteiten (colloquia, lezingen, debatten, onderzoeksprojecten en dergelijke) naar studenten toe te verbeteren. De commissie heeft vastgesteld dat de internationale dimensie van de opleiding in termen van het aantal buitenlandse studenten en het aantal studenten die een deel van de studie in het buitenland volgen, nogal zwak is en bepleit de versterking daarvan.

De commissie acht het niveau van de docenten goed en beoordeelt ook de onderzoeksgroepen waarmee de opleiding verbonden is, als zijnde van een goede kwaliteit. Het aantal promovendi en in competitie verworven onderzoeksprojecten is meer dan voldoende. De commissie bepleit dat de opleiding bewaakt dat alle docenten die onderwijs verzorgen in deze opleiding aan de eisen van deze onderzoeksmaster voldoen.

Pagina 5 van 9 De toelatingsprocedure van de opleiding is in de ogen van de commissie voldoende. De commissie is wel van oordeel dat de opleiding strenger op de studieduur zou moeten toezien. Het rendement is zonder meer te laag voor een selectieve onderzoeksmaster.

Samenvattend komt de commissie voor standaard 2: Onderwijsleeromgeving tot het oordeel voldoende.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De Faculteit der Geesteswetenschappen heeft een toetsbeleid opgezet dat sinds september 2012 van kracht is en nu grotendeels is geïmplementeerd. Dit toetsbeleid is ook voor deze opleiding van toepassing. De helft van de core courses worden afgesloten met een mondeling tentamen waarop de studenten een uitgebreide toelichting krijgen. Zowel de docenten als de studenten zijn over deze toetsvorm te spreken. De docenten spreken onderling over hun wijze van beoordeling om die zo dicht mogelijk naar elkaar toe te brengen.

De commissie stelt vast dat alle opleidingen vallen onder een centrale examencommissie van de Graduate School of Humanities die op enige afstand opereert. Per opleiding is er een gedelegeerde die hiermee contact houdt. In de gesprekken heeft de commissie vernomen dat de examencommissie nog bezig is een regeling op te stellen voor de aanwijzing van de examinatoren. De gedelegeerde van de opleiding wijst scriptiebegeleiders aan en ziet toe op de beoordeling. Bij elke scriptie is er een tweede lezer uit de kerndocenten en wordt in geval van twijfel een derde lezer ingeschakeld. De examencommissie hanteert een beoordelingsformulier en een toelichting waarin criteria zijn gegeven voor de verschillende cijfers. De commissie vraagt aandacht van de examencommissie voor de bewaking van de consistentie van de beoordeling van scripties die door docenten van buiten de opleiding worden begeleid. De examencommissie laat dat in de ogen van de commissie teveel over aan het oordeel van de docenten in de opleiding. Met het oog daarop dient de aanwijzing van examinatoren snel formeel geregeld te worden.

De scriptiebegeleider en de student overleggen over de vorderingen tijdens het scriptietraject. De opleiding heeft doelstellingen voor de scriptie opgesteld, die geoperationaliseerd zijn in beoordelingscriteria. In de doelstellingen is te zien dat het ambitieniveau bij de scriptie van deze onderzoeksmaster een stuk hoger is dan dat bij de scriptie van een eenjarige master. Met de scriptie dient de student aan te tonen in staat te zijn een promotie te voltooien. Aan de hand van de beoordelingscriteria beoordelen twee beoordelaars de scriptie. Zij voeren ook een afsluitend gesprek van drie kwartier tot een uur met de student waarin zij op de inhoud van de scriptie ingaan en dat deel uitmaakt van de beoordeling. Sommige scripties zijn nog in het Nederlands geschreven. Sinds 2013 is het beleid evenwel dat Engels de taal van de scriptie is.

De studenten kunnen als scriptiebegeleider een docent kiezen van buiten het kernteam. De examencommissie stelt als eis aan deze docenten dat ze gepromoveerd zijn. Tussen de examencommissie en de opleiding fungeert de gedelegeerde als intermediair inzake de begeleiding en beoordeling van de afstudeerscriptie. De commissie heeft niettemin vastgesteld dat het aanwijzen van examinatoren door de examencommissie nog niet naar behoren is ingericht.

Pagina 6 van 9 Volgens de gegevens van de opleiding hebben 11 van de in totaal 30 afgestudeerden uit de afgelopen jaren een promotieplaats verworven. De andere afgestudeerden hebben binnen korte tijd een werkkring gevonden en zijn nu onder meer werkzaam in het (hoger) onderwijs en in redactionele functies.

De commissie acht het toetsbeleid van de opleiding en de begeleiding en beoordeling van de afstudeerscriptie naar behoren. Wel vindt de commissie dat de examencommissie scherpere eisen zou moeten stellen aan de beoordelaars en actiever op de kwaliteit van de scripties zou moeten toezien.

De commissie heeft aanvankelijk een viertal scripties bestudeerd. Daarna heeft zij de selectie uitgebreid met nog vier scripties. Zij stelt vast dat het niveau van de afstudeerwerken wisselend is, met een enkele negatieve uitzondering. Ook is de grondslag voor de becijfering niet altijd even helder. Zij wijst de opleiding erop de begeleiding van scripties door docenten van buiten het kernteam strenger te bewaken en in dit proces meer waarborgen in te bouwen. De commissie dringt er op aan de toenemende aandacht voor verbetering van de beoordeling vast te houden. Zij heeft daarbij vertrouwen in de maatregelen die Graduate School heeft genomen om een meer inzichtelijker beoordeling te bevorderen. De commissie vindt het aantal afgestudeerden die een promotieplaats weten te krijgen bevredigend.

Samenvattend komt de commissie voor standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties tot het oordeel voldoende.

Advies

De commissie is op basis van het aanvraagdossier, de bestudeerde scripties, de antwoorden op de door haar gestelde vragen en de hoorzitting, positief over de aanvraag.

De beoogde eindkwalificaties (standaard 1) en de onderwijsleeromgeving (standaard 2) heeft de commissie als voldoende beoordeeld, evenals de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties (standaard 3).

Concluderend is de commissie van oordeel dat de opleiding wo-onderzoeksmaster Filosofie (research) voldoet aan de door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie gestelde eisen aan onderzoeksmasters, zoals neergelegd in het 'Beoordelingskader onderzoeksmasters' van 22 november 2011.

De commissie kwalificeert de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel, in het bijzonder om de begeleiding van scripties door docenten van buiten het kernteam strenger te bewaken en in dit proces meer waarborgen in te bouwen.

Pagina 7 van 9 **Besluit**

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Universiteit van Amsterdam te Amsterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 16 maart 2015 naar voren te brengen. Het college van bestuur heeft ingestemd met het voornemen tot besluit.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de wo-onderzoeksmaster Filosofie (research) (120 EC; variant: voltijd; locatie: Amsterdam) van de Universiteit van Amsterdam te Amsterdam. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 30 april 2015 en is van kracht tot en met 29 april 2021.

Den Haag, 30 april 2015

De NVAO
Voor deze:

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop followed by a vertical line and a horizontal stroke extending to the right.

Paul Zevenbergen
Bestuurder

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het KNAW-Commissie
		<i>voltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V
Eindoordeel		V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

- Prof. dr. M.J.B. Stokhof (voorzitter), hoogleraar Taalfilosofie aan de Universiteit van Amsterdam;
- prof. dr. M.B.H. Everaert (vice-voorzitter), hoogleraar Taalwetenschap aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. I. Bertels, docent Architectuurgeschiedenis en Monumentenzorg aan de Vrije Universiteit Brussel;
- Prof. dr. J.W. Bertens (adviserend lid), hoogleraar Intellectuele en Literaire Geschiedenis van de Twintigste Eeuw aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. R.B. ter Haar Romeny (adviserend lid), hoogleraar Oude Geschiedenis van het Middellandse Zeegebied en het Midden Oosten aan de Vrije Universiteit Amsterdam;
- P. Sperber MSc (student-lid), promovendus Filosofie aan de Universiteit Utrecht;
- J.W. Hengstmengel MA, MSc (student-lid), PhD-student Wijsbegeerte aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Vanwege zijn betrokkenheid bij de UvA heeft prof. Stokhof niet deelgenomen aan de behandeling van de aanvraag en is daarin vervangen door prof. Everaert. De leden Bertens en Hengstmengel hebben niet deelgenomen aan de hoorzitting, maar zijn wel betrokken geweest bij de behandeling van de aanvraag en de totstandkoming van het advies.

Het panel werd ondersteund door drs. W.J.J.C. Vercouteren RC, secretaris (gecertificeerd).